

G o z d i :

Okraj:	Klasifika- cijni di- strikti:	Vrste po dobroti zemlje.															
		I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.		VIII.	
		gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Kranj	III	1	30	—	90	—	70	—	35	—	16	—	—	—	—	—	—
Kamnik	—	1	80	1	40	1	20	—	80	—	60	—	40	—	20	—	10
Ljubljana, mesto	—	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ okolica	—	1	60	1	20	—	90	—	70	—	50	—	30	—	10	—	—
Planina	—	2	60	1	80	1	50	1	10	—	80	—	50	—	30	—	10
Postojna	I	1	80	1	20	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	II	2	—	1	20	—	60	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—
	III	3	—	1	80	1	60	1	30	—	90	—	40	—	20	—	—
Litija	I	2	—	1	20	—	80	—	40	—	25	—	16	—	—	—	—
	II	2	—	1	20	—	80	—	40	—	25	—	16	—	—	—	—
Krško	I.	2	50	2	—	1	50	1	—	—	75	—	40	—	25	—	—
	II.	2	—	1	50	1	—	—	50	—	35	—	16	—	—	—	—
Kočevje	—	1	70	1	—	—	70	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Novomesto	I.	1	40	—	95	—	70	—	40	—	20	—	—	—	—	—	—
	II	1	10	—	80	—	60	—	30	—	20	—	—	—	—	—	—
Črnomelj	—	2	40	1	90	1	40	—	90	—	60	—	—	—	—	—	—

Národno-gospodarske stvari.

Prvi občni zbor banke „Slovenije“.

Občni zbor te prve domače naše banke 29. maja bil je zato, ker namesto po neki ces. postavi izstopivših cesarskih uradnikov je treba bilo voliti novih udov pravičnega svetovalstva, poleg tega pa izvršiti še nekatere druge volitve.

Ker so zbori denarnih bank vezani na vse drugačne postave, ki jih pri družih društvih ni, in se glasovi štejejo po številu delnic (akcij), zato so morali delničarji, ki so hoteli sami ali po svojih pooblastencih v zboru glasovati, pred zborom vodstvu bankinemu svoje delnice izročiti v dokaz, da jih še imajo in ž njimi tudi pravico glasovanja, — zato je zraven ces. komisarja, vladnega svétnika Fr. Paller-ja, vpričo bil tudi c. k. notár dr. Zupanec, in vsako glasovanje vršilo se je po glasovnicah, ki jih je lastnik ali pooblastenec s svojim imenom podpisal itd. Predsedovala sta knez Leopold Salm, banki prvosednik, in pa dr. Costa, njega namestnik. V zboru je bilo zastopanih 2320 delnic, tedaj 2320 glasov, ker vsaka delnica šteje za en glas. Zraven delničarjev iz Kranjskega prišlo je v zbor na veliko veselje naše mnogo delničarjev iz Štajarskega, iz Koroškega le eden.

Prvosednik knez Salm je s kratkim ogovorom odprl zborovanje, predstavil zboru ces. komisarja, imenoval je dr. Mundo za zapisnikarja, za števnik volilnih glasov: prošta dr. Jarca, Jurija Bezenška, Jan. Gnjezdo, Jan. Krušica, Tom. Pirnata in Rapoca.

Podpredsednik dr. Costa je potem slovenski in nemški bral poročilo o bankinem stanju, ki pa se ve da ni obsegalo še celega leta, ker delovanje bankino v različnih vrstah tudi še ne obsega celega leta. Iz poročila se je razvidelo, da je banka v dobrem stanju. Delničarji dobodo poročilo natisnjeno, da ga beró.

Po tem si izprosi dr. Janez Bleiweis besede in omenivši ogromnih težav, ki jih je moralo prvo naše denarno društvo premagati, stavi predlog: naj zbor svoje polno zaupanje in zaslužen zahvalo izreče za vspešno delovanje predsedstvu, to je, svetlemu knezu Salmu in za blagor banke ves čas z dušo in telesom delajočemu dr. Costi. Razen celó male množice pričujočih se vzdigne nad 70 delničarjev iz sedežev, sijajno potrdivši zaupnico in zahvalnico. Na to, nadalje-

vaje svoj govor, razodeva dr. Jan. Bleiweis 4 želje opravištvu bankinemu: naj namreč: v vsem varno ravná, da toliko koristna in važna naša banka nikoli ne pride v take zadrege, kakoršne so zadele po Dunajskem borsinem „krachu“ druge banke; — naj varčno gospodari in poleg tega, da ljudi naše vnema za zavarovanje proti škodi ognja in za zavarovanje na življenje, bodi naj mu korist delničarjev, ki banki denar zaupajo, prva in glavna skrb; zato naj se tudi v §. 36. resno prevdari prenapeti znesek sejinih mark; — naj ljudi, ki jih pošilja po deželi za agente svoje, na zlato vago dene, kar se poštenja tiče, vsaj se vé, kako so nekterim drugim bankam nepošteni agenti škodo delali; naj naprosi raji v mnogih okrajih po deželi zaupnih mož iz vrste delničarjev, ki nabiraje novih delničarjev tudi sebi samim koristijo; — naj na novo organizira stan uradnikov svojih; raji manj uradnikov, pa ti naj so dobro plačani, al ti morajo biti marljivi v svoji službi in udani svojim gospodom, ne pa da za hrptom njihovim spletke kujejo; stroga disciplina mora biti; protivni služabniki naj si drugej kruha iščejo.

Dr. Vošnjak se strinja z željami predgovornikovimi; a to mu ni po godu, da poročilo predsednikovo ne omenja stroškov bankinih vzlasti prvotnih ustanovnih, ki neki znašajo nad 70.000 goldinarjev; tudi dr. Vošnjak zahteva disciplino uradnikov; al vsak, kdor je „Novice“ in „Narod“ bral o hudobnih napadih na dr. Costo, je lahko videl, da dr. Vošnjakov zagovor discipline je meril na vso drugo stran, kakor dr. Bleiweisov.

Dr. Costa odgovorja ugovorom dr. Vošnjaka, kazaje mu na bankina pravila, da poročilo ni celoletno, da tedaj ne obravnava vsega, kar bode obseglo poročilo celoletno; kar se tiče onih 70.000 gold. ustanovnih stroškov, pravi dr. Costa, da je dr. Vošnjak slišal nekaj, a ni slišal prav, kajti kakih 35.000 gold. znaša samo tisti znesek, ki je na dobro došel prvim delničarjem, kateri so, da so se v začetku spodbodli za udeležstvo pri banki, delnice dobili po nižji ceni. Ti stroški so tedaj dohodki delničarski.

Zdaj poprime dr. Karol Bleiweis besedo in nasvetuje, naj zbor sklene, da vsaj večina pravičnih svetovalcev stanuje v Ljubljani, kjer je sedež banke, in vtrjuje svoj predlog s tem, da opravični svet po §. 26. je predstojnik banke v smislu kupčijske postave; primeri se lahko, da se mora o važnih denarnih zade-

vah včasih nemudoma v malo urah v posvetovanje sklicati; če tedaj večina ne biva v Ljubljani, on ni sklepčen, zamuda pa utegne škodljiva biti banki; tudi popotnina vnanjih množí po nepotrebnem stroške; a tudi število delničarjev Kranjskih in med njimi Ljubljanskih je tolikošno memo družih, da vsak lahko previdi, da številna razmera opravnega sveta taka je le pravična. — Zbor sprejme to resolucijo z velikansko večino 1967 proti 264.

Zatem so potrjene bile nekatere spremembe družbinih pravil. Delničar kanonik Urh pogrša med njimi ono premembo §. 36. zarad sejinih mark, o katerih je dr. Jan. Bleiweis govoril. Dr. Costa omeni, da ta pogrešek izvira le iz hitrice, s katero se je dnevni red za pričujoči zbor osnoval, da pa se to zgodi v prihodnjem obénem zboru.

Zdaj je prišla namesti izstopijših opravnih svetovalcev (namesti Fl. Konška, dr. Št. Kočevarja, Mihaela Hermana, A. Pesariča, Jan. Stuhca in dr. Valente) volitev 6 novih svetovalcev na vrsto. Med oddajanjem volilnih listov se je, na „Narodovo znajdbo“ se sklicujoči učitelj Jamšek iz Štajarskega, oglasil z deklaracijo, da on ne voli Šolmajer-a zato, ker je svak dr. Costi, pa tudi dr. Kar. Bleiweis-a in Fr. Sovana zato ne, ker sta si v žlahti. Ta deklaracija je izbudila veliko smeha, ker nikomur ni bilo ukazano, koga naj voli, tedaj tudi Jamšku ne; če pa je s svojim izrekom hotel demonstrirati „Narodovo“ modrost, da tudi za banke velja uradniška postava, videl je iz izida volitve, da tisočerni glasovi delničarjev se ne brigajo za kliko brez zaupanja med ljudstvom, ampak da hočejo moze v gospodarskem odboru bankinem imeti, ki jih dežela pozná za veljavne možé in v ktere ona svoje zaupanje stavi. Da bi učitelj Jamšek poznal pregovor nemški „bei Geldsachen hört alle Gemüthlichkeit auf“, lahko bi si bil prihranil svoj debut s smešno deklaracijo. — Izvoljeni so bili posestnik Ivan Vilhar v Ljubljani (z 2303 glasovi), dr. Karol Bleiweis, primarij deželne bolnišnice v Ljubljani, Franc Mikuš, župnik v Brežicah na Štajarskem, trgovec Miha Pakič v Ljubljani, France Šolmajer, odbornik družbe kmetijske v Ljubljani in Franc Sovan mlajši, trgovec v Ljubljani — vsi z 1981 glasom — tedaj zopet z velikansko večino. Poleg teh je dobil dr. Pavlič iz Velikovca 280, M. Žvanut iz Trsta 372, Rapoc iz Maribora 296, dr. Moše iz Ljubljane 266, Peter Grazelli iz Ljubljane 275, nekteri drugi pa še manj glasov. — Za namestnike opravnih svetovalcev pa so bili izvoljeni: Andrej Jeglič, dež. računovodja iz Gorice z 2094, Jože Kušar, trgovec v Ljubljani in Mih. Stare, posestnik iz Mengša z 2014 glasovi.

Za preglednike bankinih računov sta bila izvoljena: Andrej Kremžar, oskrbnik deželne bolnišnice z 1872 in Franc Ravnikar, deželni blagajnik v Ljubljani z 1864 glasovi, — za njuna namestnika pa France Potočnik, stavbeni svetovalec, in Hugo Turk, trgovec v Ljubljani.

S tem je bil prvi obéni zbor končan.

Na večer so pevci čitalnični in dramatičnega društva nazočim delničarjem na čast v gostilnici čitalnični napravili pevsko zabavo; vse sobe so bile polne in čez polnoči je trajala prijateljska veselica. Dr. Vošnjak-Zarnikove množice — ni bilo vmes.

Slovansko slovstvo.

* *Politični katekizem za Slovence* — tako se zove knjižica, ktero je ravnokar v Celovcu na svetlo dal odbor katoliško-konstitucionalnega društva (poleg nje pa tudi nemško enacega obsežka pod naslovom:

Wegweiser für Wähler der österr. Rechtspartei“. Obé knjižici se dobite pri odboru gori imenovanega društva v Celovcu: slovenska po 12 kr., nemška po 10 kr.

Prebravši obe knjižici vzkliknili smo radostno: Živio odbor! ki si dal ob pravem času lepo podučilni knjižici na svetlo. Še posebne hvale vredna pa je slovenska, ktera tako lahko umevno (v vprašanjih in odgovorih) podučuje v vseh zadevah, ki jih mora dandanes o srenjskih, deželnih in državnih zadevah vedeti tudi preprosti človek, če noče pasti v brezno sleparskih časnikov. Ker bi v hišo vsacemu kmetu in vsacemu obrtniku radi spravili po vsem Slovenskem to zlata vredno knjižico, zato opominjamo vse naše gospode duhovne po deželi, vse naše župane, vse čitalnice in vsa kat. politična društva, naj kar brž sežejo po „političnem katekizmu“ in ga širijo po vsi svoji okolici, da pride na tisoče tega katekizma v dežele slovenske; korist bode naši stvari neizmerna — in knjižica ne stane več kot 12 soldov!

Da pa vidijo naši bralci, kako obravnava knjižica svoje predmete, vzamemo za pokušnjo mal košček iz nje in sicer tisti, ki govori o volitvah tako-le:

1. Ali so volitve imenitne?

Volitve so neizrečeno imenitne.

Avstrija je namreč ustavna država; toraj postav ne delajo cesar sam ali ministri, temuč postave si dela ljudstvo samo. Godrnjati in tožiti nič ne pomaga; po toči zvoniti je zastonj; kakoršne zastopnike ali poslance si ljudje izvolijo, take postave tudi imajo — dobre ali slabe, pravične ali krivične, koristne ali škodljive. Zatorej Slovenci! spoznajte, kako imenitne da so volitve, naj si bojo volitve za občinski odbor, za deželni ali državni zbor. Vse so preimenitne, — spoznajte in k srcu si vzemite to, pa delajte!

2. Kaj pa je storiti, da dobimo dobre volitve?

Marsikaj je storiti pred volitvami, pri volitvah in po volitvah.

3. Kaj pa je storiti pred volitvami?

Vojščaki se vadijo za boj že tedaj, ko je še vse mirno in tiho in še nihče morebiti na vojsko ne misli. Kedar je morebiti sovražnik pred durmi, tedaj se še le pripravljati, oboroževati, zakladati in vaditi, to bi bilo se ve da prepozno. Ravno taka je tudi pri duševni vojski, ko se različne stranke sprimejo in bijejo duševno bitev.

Treba se je torej pripravljati na volitve; no! kako pa?

Domorodec naj si prizadeva:

a) Da napravi politično stranko, pa brez vsega nepokoja, brez vse jeze in sovraštva. To nikoli ni dobro, če ste pšenica in ljulika skupaj v enem žaklju; tiste šalobarde, ki niso ne krop ne voda, ne riba, ne miš, so malo prida. Na eno stran se mora vsak pošten mož nagniti, z eno stranko mora potegniti: „Kdor ni z menoj, je zoper mene“. Pošten domorodec naj toraj svoje ljudi spoznava in zbira; očitne in zagrizene nasprotnike pri miru pusti: „črnca zastonj umivaš“; — boječe in omahljive tolaži in osrčuje; — zanesljive prijatelje pa vabi in zbira v eno kolo. Rajni profesor dr. Jak. Zupan je rekel: „Gospodje domorodci! glejte, da vas bode zmirom več!“

Domorodec naj si prizadeva:

b) Da ljudi svoje stranke v političnih zadevah podučuje in izobražuje. V ta namen naj priporoča bukve in časnike svoje stranke; — naj snuje ali pomaga snovati katoliško politična društva; vabi in prosi družnike, naj k zborom pridno dohajajo, pri zborih govori sam in si priskrbuje še tudi drugih